Ankenævnet for Forsikring

Den 22. november 2017 blev i sag nr. 90773:

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxxxxx

mod

Forsikrings-Aktieselskabet Alka
Engelholm Alle 1
2630 Taastrup

afsagt

k e n d e l s e :

_____

Forsikringstageren har haft ulykkesforsikring i Forsikrings-Aktieselskabet Alka. Hun klager ved sin advokat over, at selskabet har afvist at genoptage vurderingen af hendes varige mén efter et anmeldt ulykkestilfælde i 2004.

Selskabet har afvist at genoptage sagen med henvisning til, at klagerens forværrede helbredstilstand ikke er en direkte følge af trafikulykken for 12 år siden i september 2004. Selskabet har endvidere afvist med henvisning til, at kravet er forældet.

I bilag til klageskema af 30/5 2017 til nævnet har klagerens advokat bl.a. anført:

> "Ved nærværende skal jeg som advokat for [klageren], … påklage Alka Forsikring A/S' [herefter Alka] afslag på at genoptage skadelidtes forsikringssag.
> …
> Hændelsesforløb for ulykken
> [Klageren] er den 23. september 2004 involveret i en færdselsulykke. Ulykken sker da to på knallerter i hver sin side af vejen kommer kørende mod [klageren]. Den ene knallertkører drejer ind foran [klageren], så et sammenstød er uundgåeligt. Knallertkøreren bliver slået ihjel.
>
> Efter uheldet udvikler [klageren] posttraumatisk belastningsreaktion med flash backs, ubehag ved omstændigheder der minder om traumet, søvnbesvær og koncentrationsbesvær.
>
> Alka slutter sagen den 26. april 2006 uden betaling af godtgørelse for varigt mén og gør i den forbindelse opmærksom på, at sagen kan genoptages efter Forsikringsaftaleloven.

Efter ulykken er [klageren] sygemeldt en kort periode, hvor hun går til psykologbehandling. Herefter begynder hun så småt at arbejde igen, hvor hun langsomt arbejder sig op i tid.

I foråret 2012 er [klageren] imidlertid involveret i et forsøg på genoplivning af en [i 80'erne] nær ven af familien. I den forbindelse genopstår symptomerne fra ulykken i 2004, og [klageren] bliver sygemeldt den 19. september 2012.

Gennem kommunen kommer [klageren] i et jobafklaringsforløb med henblik på tilbagevenden til arbejdsmarkedet på fuld tid, hvor hun langsomt arbejder sig op på 14 timer om ugen. Omkring marts 2016 går [klageren] igen fuldstændigt psykisk ned, da hun ikke kan holde til det pres, der kommer fra kommunens side for, hurtigere end hendes tilstand tillader, at få [klageren] op i tid.

Den 1. september 2016 tilkender … Kommune [klageren] førtidspension, da hun som følge af ulykken i 2004 lider af langvarig depressiv tilpasningsreaktion, PTSD symptomer og personlighedsændringer med den konsekvens, at hun ikke evner at forsørge sig selv ved indtægtsgivende arbejde.

På baggrund af … Kommunes tilkendelse af førtidspension bliver [klageren] bekendt med, at hun har varige følger fra ulykken i 2004.

Forældelse

I forhold til Alkas afvisning af sagen med henvisning til, at sagen er forældet, gøres det gældende, at forældelsesfristen ifølge Forældelseslovens § 3, stk. 1 er 3 år.

Det følger af Forældelseslovens § 2, stk. 4, at forældelsesfristen på fordringer på erstatning uden for kontrakt først regnes fra tidspunktet for skadens indtræden.

Retspraksis og forarbejder fortolker dette således, at fristen skal regnes fra det tidspunkt, hvor de skadelige følger viser sig således, at skadelidte har rimelig anledning til at rejse et erstatningskrav. Hermed forstås at hvis der ikke ved tilskadekomsten er grund til at forvente, at skaden vil få varige følger, da løber fristen for erstatningskrav først fra det tidspunkt, hvor sådanne følger indtræder eller må forventes at indtræde.

[Klageren] havde en forventning om, at hun gennem arbejdsprøvningsforløbet ved kommunen ville kunne vende tilbage til arbejdsmarkedet i samme omfang som før opblusningen i 2012 af følgerne fra ulykken i 2004.

Det er således først ved kommunens afgørelse den 1. september 2016, at [klageren] bliver klar over, at opblusningen af følgerne fra ulykken i 2004 har medført varige følger, hvorfor det først er fra dette tidspunkt, at forældelsesfristen begynder at løbe.

Under alle omstændigheder anses forældelsesfristen tidligst at løbe fra det tidspunkt omkring marts 2016, hvor [klageren] gik psykisk ned, efter at have været inde i en positiv udvikling mod fuldstændig tilbagevenden til arbejdsmarkedet.

Alka begrunder afslaget med, at traumefølger efter PTSD, ifølge deres lægekonsulent, normalt ikke forværres over tid. Dette forstås således, at Alka påstår, at følgerne af PTSD enten viser sig i fuldt omfang straks efter traumet eller slet ikke.

Alka og deres lægekonsulent forbigår i den forbindelse enhver nyere lægelig forskning af PTSD, som netop fastslår, at PTSD ved ganske mange skadelidte, først kommer til udtryk flere år efter den/de traumatiske oplevelse(-r).

Det bemærkes i den forbindelse, at [klageren] faktuelt har vist gængse tegn på PTSD fra tidspunktet for den traumatiske oplevelse i 2004, som netop for mange viser sig ved en initial kortvarig reaktion efterfulgt af en længere periode, hvor den skadelidte kæmper sig videre og udadtil fungerer 'normalt', for derefter at kollapse psykisk når ressourcerne ikke rækker længere og/eller der sker en mindre hændelse i personens liv.

Der skal i den forbindelse henvises til de efterhånden omfattende undersøgelser af PTSD hos danske krigsveteraner, hvor samme sygdomsmønster som hos [klageren] genfindes ved et signifikant antal personer.

Således fremgår det bl.a. at over 62 % af de undersøgte veteraner fra ISAF7, der oplever højt niveau af PTSD-symptomer, først oplever disse 2,5 eller 6,5 år efter hjemkomsten.

Da det må antages, at de traumatiske oplevelser, soldaterne fra ISAF7 var udsat for, ikke indtraf samtidig med hjemsendelsen, kan det lægges til grund, at symptomerne således ganske ofte først viser sig mere end 2,5 til 6,5 år efter de traumatiske oplevelser.

Fra undersøgelserne af ISAF7 kan det endvidere konkluderes, at de personer der oplever moderat eller højt niveau af PTSD-symptomer 6,5 år efter hjemsendelsen, har oplevet flere traumatiske oplevelser efter hjemsendelsen end de personer der kun oplever lavere grader af PTSD-symptomer.

Det forløb [klageren] har været igennem med en mindre initial reaktion efterfulgt af en tilsyneladende symptomfri periode, og hvor en mindre traumatisk hændelse i hverdagen udløser de voldsomme PTSD-symptomer, er således almindeligt forekommende og lægeligt dokumenteret.

En afvisning af genoptagelse af [klagerens] sag ud fra Alkas argumentation er derfor ikke underbygget af lægelig evidens, men tværtimod i direkte modstrid hermed, og kan derfor ikke anerkendes.

Det gøres derfor gældende, at Alka er forpligtet til at genoptage [klagerens] sag, idet hun rettidigt har anmodet om genoptagelse af sagen og idet det allerede ved tilkendelsen af førtidspension er sandsynliggjort, at [klageren] har pådraget sig varige mén i en sådan grad, at forsikringsbetingelserne for ydelse af erstatning er opfyldt.

Idet [klagerens] varige mén ved Alkas afslutning af sagen blev vurderet til under 5 % og nu må vurderes til over 5 %, er betingelserne for genoptagelse – væsentlig forværring – opfyldt."

Selskabet har i brev af 23/6 2017 til nævnet bl.a. anført:

"Sagen drejer sig om, hvorvidt klagers nuværende gener har deres årsag i et dækningsberettiget ulykkestilfælde sket i 2004, og klager således har krav på genoptagelse af sagen. Forsikringsbetingelser vedlagt.

…

Klager anmeldte den 15. juli 2005 et ulykkestilfælde sket den 23. september 2004, hvor klager var part i et trafikuheld, hvor en knallertkører pludselig kørte ud foran klager. Alka

Forsikring anerkendte ulykkestilfældet, som dækningsberettiget og realitetsbehandlede sagen.

Der blev indhentet speciallægeerklæring ved overlæge, speciallæge i psykiatri … den 27. februar 2006, af hvilken det fremgik, at klager de første måneder efter ulykken led af en posttraumatisk belastningsreaktion, men at denne havde været langsomt aftagende, og der var tale om en væsentlig bedring af tilstanden siden ulykken og speciallægen forventede, at symptomerne ville forsvinde helt i løbet af de kommende 6-12 måneder.

Alka Forsikring meddelte ved brev af 26. april 2006, at selskabets cheflægekonsulent med henvisning til Arbejdsskadestyrelsens méntabel havde vurderet, at de varige følger af ulykken ikke svarede til en méngrad på 5% eller derover og sagen blev afsluttet.

Ved brev af 12. september 2016 bad klagers advokat om genoptagelse af sagen, idet klager den 1. september 2016 var tilkendt førtidspension.

Alka Forsikring bad ved brev af 23. september 2016 klager om oplysninger om årsagen til ønsket om genoptagelse, og såfremt der var sket en forværring af klagers helbredstilstand siden selskabet afgørelse af 26. april 2006, om en beskrivelse af klagers gener og behandling. Selskabet meddelte tillige, at et eventuelt krav med henvisning til Forsikringsaftalelovens § 29 kunne være forældet.

Klagers advokat fremsendte ved brev af 4. november 2016 en begrundelse for anmodningen om genoptagelse og vedlagde bilag i form af lægelige oplysninger og afgørelse om førtidspension.

Alka Forsikring forelagde sagen for selskabets cheflægekonsulent. Cheflægekonsulenten udtalte, at klagers helbredstilstand sås forværret i 2012 på grund af sygdom i familien. Normalt forværredes PSTD ikke over tid, og det var andre forhold end ulykken i 2004 der var årsag til den forværring, der var sket med klagers helbredstilstand.

Alka Forsikring meddelte på denne baggrund ved brev af 13. december 2016, at anmodningen ikke kunne imødekommes. Derudover var selskabet af den opfattelse, at et eventuelt krav var forældet.

Sagen er nu indbragt for Ankenævnet for Forsikring.

Klager var indtil 1. december 2009 omfattet af en kollektiv heltidsulykkesforsikring via sit medlemskab af [fagforening].

Forsikringen dækkede med henvisning til betingelsernes afsnit 1.1. følger af ulykkestilfælde. Ved ulykkestilfælde forstås en pludselig hændelse, der forårsager personskade.

Det skal således, som det fremgår, være det aktuelle ulykkestilfælde, der er årsag til skaden/følgerne og de gener man har, skal være en direkte følge af ulykkestilfældet, for at berettige til erstatning fra forsikringen.

Den sikrede har efter almindelige regler bevisbyrden for rigtigheden af det krav, der gøres gældende mod selskabet, og det påhviler således klager, at sandsynliggøre, at generne er en direkte følge af det anmeldte ulykkestilfælde.

Alka Forsikring realitetsbehandlede klagers anmeldelse af ulykkestilfældet i 2004 og afsluttede sagen ved brev af 26. april 2006.

Af de dagældende forsikringsbetingelsers afsnit 13.1 fremgår det endvidere, at en afsluttet sag senere kan genoptages, men at dette kræver lægelig dokumentation for, at den helbredsmæssige tilstand er blevet væsentlig forværret som følge af ulykken.

Af afgørelsen om tilkendelse af førtidspension af 15. august 2016 fremgår det, at klager havde været belastet af ulykken i 2004. Det fremgår imidlertid også, at klager i 2012 var involveret i et genoplivningsforsøg af et familiemedlem, som udløste PTSD symptomer og angst.

Af kommunens psykologiske vurdering af 5. maj 2016 fremgår det, at klager efter uheldet i 2004 modtog behandling for sine psykiske gener, men at hun retrospektivt ikke oplevede at de hjalp ordentligt, hvorefter klager i 2007 opsøgte behandling, ved hvilken hun oplevede en klar bedring, og klager afsluttede behandlingsforløbet i 2007 efter 8 samtaler.

Det i [speciallæge i psykiatris] erklæring af 27. februar 2006 anførte, ser således umiddelbart ud til at være en korrekt formodning, nemlig at der i februar 2006 var tale om en væsentlig bedring af tilstanden siden ulykken og speciallægen forventede, at symptomerne ville forsvinde helt i løbet af de kommende 6-12 måneder.

Klager var angiveligt sygemeldt i en kort periode og genoptog herefter sit arbejde og der er ikke oplysninger om yderligere behandling eller sygemelding efter 2007, før efter omtalte genoplivningsforsøg i 2012, som angiveligt medførte PTSD symptomer og angst og den 19. september 2012 sygemelding.

De udtalelser fra læger, psykologer og psykiatere, som klagers advokat begrunder sin genoptagelsesanmodning på er alle udfærdiget fra april 2013 til maj 2016 og beskriver de psykiske gener, som må formodes, at være udløst af det genoplivningsforsøg, som klager deltog i i 2012.

Udover trafikuheldet i 2004 og genoplivningsforsøget i 2012 beskriver de lægelige oplysninger en belastet familiemæssig situation både for så vidt angår klagers [familiemedlem] og klagers [barn].

Alka Forsikrings cheflægekonsulent har udtalt, at PTSD normalt ikke forværres over tid, og at det ikke er muligt, at pege på en bestemt årsag til klagers psykiske gener, både trafikuheldet i 2004, genoplivningsforsøget i 2012 samt øvrige personlighedsmæssige forhold spiller ind på klagers nuværende gener.

Selskabet finder således ikke, at klagers markant forværrede helbredstilstand er en direkte følge af trafikulykken for 12 år siden i september 2004.

Vi skal for god ordens skyld bemærke, at såfremt der statueres årsagssammenhæng mellem uheldet og forværringen i september 2012 vil et muligt krav i forbindelse med forværringen være forældet ved anmodningen om genoptagelse i september 2016.

Det kan ikke lægges til grund, at det først er ved kommunens tilkendelse af førtidspension at forværringen er kendt. Begyndelsestidspunktet for forældelsesfristen tager udgangspunkt i det tidspunkt, hvor forværringen viser sig og ikke det tidspunkt, hvor forværringen er stationær eller udmøntes i en méngrad.

Den af advokaten anførte sammenligning med krigsveteraner finder vi ikke relevant, det skal i den forbindelse dog bemærkes, at det anførte om, at symptomer hos krigsveteraner oftest først viser sig efter 2,5 til 6,5 år ikke forklarer, at klagers symptomer først viste sig efter 8 – 12 år.

Vi betvivler ikke, at klager har alvorlige gener – efter vores opfattelse dog, som følge af flere traumatiske påvirkninger og ikke en direkte følge af trafikuheldet i 2004.

Vi kan således ikke imødekomme klagers advokats krav om en genoptagelse af sagen.

Det skal afslutningsvis bemærkes, at såfremt der var tale om vedvarende gener tilbage i 2006, udover hvad der lå til grund for selskabets afgørelse af 26. april 2006, burde et krav være forfulgt på dette tidspunkt og et muligt krav i denne anledning er forældet ved advokatens anmodning om genoptagelse af 12. september 2016. Det skal tilføjes, at klager allerede ved anmeldelsen i 2005 var advokatrepræsenteret.

Den aktuelle ulykkesforsikring ophørte med udgangen af 2004, hvorfor hændelsen i 2012 i sagen natur ikke er/har kunnet anmeldes, som et nyt ulykkestilfælde. Hændelsen ville formentlig heller ikke kunne betragtes som et ulykkestilfælde i forsikringsmæssig forstand."

Klagerens advokat har i brev af 18/8 2017 til nævnet bl.a. anført:

"Det noteres indledningsvist, at Alka anerkender, [klagerens] helbredstilstand er markant forværret siden den oprindelige sag blev afsluttet i 2006.

Dermed er det ikke et tvistepunkt i sagen om forværringen af helbredstilstanden i sig selv er tilstrækkeligt stor til at sagen skal genoptages.

Herefter er det, i forhold til helbredstilstanden, alene et tvistepunkt om forværringen og klagers nuværende helbredstilstand kan tilskrives ulykken eller andre forhold.

Derudover er det ifølge Alka et tvistepunkt, om anmodningen om genoptagelse er forældet ved dens indgivelse i september 2016, idet klagers tilstand forværredes i september 2012.

Heroverfor skal det bemærkes, at klager ikke før ulykken i 2004, var usædvanligt eller særligt prædisponeret for psykiske gener som reaktion på livshændelser som af nogle opleves som traumatiske, men som mennesker ikke unaturligt oplever igennem livet som en konsekvens af, at livet netop også uundgåeligt afløses af død.

Således oplevede klager i [90'erne] at tage afsked med hendes [bedsteforældre] i kapellet, uden at dette udløste psykiske traumer.

Endvidere oplevede klager den … [i 90'erne], som den første tilstedeværende, at finde hendes ægtefælles [familiemedlems] død i dennes bolig. Dette udløste ej heller psykiske traumer.

For begge hændelser var der tale om ikke behagelige, men naturligt forekommende hændelser, som den menneskelige psyke sædvanligvis kan kapere og håndterer på rationel

vis, om end det kan medføre større eller mindre grader af sorg og deraf følgende reaktioner.

Hændelser som disse medfører imidlertid sædvanligvis ikke permanente psykiske gener og i endnu mindre grad permanente symptomer på PTSD.

Ulykken i 2004, hvor to unge mænd, ved deres hensynsløse kørsel bevidst inddrog klager i en livsfarlig leg, og hvorved den ene unge mand – rallende og gispende efter vejret, med åbent kraniebrud – afgik ved døden i klagers arme, er imidlertid en hændelse af helt exceptionel karakter uden sidestykke til de anførte almindelige livshændelser.

Symptomerne på PTSD viste sig straks efter ulykken, hvilket tydeligt fremgår af de lægelige oplysninger i sagen.

Klager er og var imidlertid en fighter som trods den voldsomme psykiske påvirkning og de psykiske følger heraf, ønskede at vende tilbage til en normal hverdag.

Ved stædighed, viljestyrke og støtte fra familien, lykkedes det da også klager at komme ganske langt mod tilbagevenden til arbejdsmarkedet på fuld tid, inden hændelsen i 2012.

Som følge af fortsatte psykiske følger efter ulykken i 2004, modtog klager indtil 2012, i flere omgange psykologbehandling og forsatte denne i det af psykologen anbefalede omfang. Behandlingerne afsluttedes idet psykologen anså tiden for den afgørende, helende faktor. I samme periode blev klager ordineret antidepressiv medicin som supplement til psykologbehandlingerne.

Klager har således på intet tidspunkt fra ulykken i 2004 og til hændelsen i 2012, været fri for PTSD-symptomer om end klager var i bedring og evnede i større og større omfang, at virke i sin dagligdag trods disse symptomer.

For så vidt angår hændelsen i 2012, skal det indledningsvist præciseres, at der ikke som anført af Alka, er tale om et familiemedlem. Personen, hvis død indtraf under klagers arbejdsmæssige besøg som ansat i …, var en bekendt af familien, som klagers ægtefælle havde en særlig relation til.

Under besøget hos den ældre kvinde, drak klager og den ældre kvinde en kop kaffe. I forbindelse hermed faldt den ældre kvinde sammen i sin stol og begyndte at sige mærkelige, rallende lyde.

Uden panik eller tøven, reagerede klager resolut og relevant på den ældre kvindes tilstand, og ydede straks hjælp til den ældre kvinde. Den ældre kvinde afgik imidlertid ved døden trods klagers genoplivningsforsøg.

Klager beskriver herefter hvorledes de rallende lyde den ældre kvinde havde udstødt, reaktiverede og bragte i erindring selve ulykken og de rædselsfulde scener fra 2004, hvor klager sad med den unge mand i armene, mens han blødende fra det åbne kraniebrud, også havde udstødt rallende lyde.

Genoplivningsforsøget var således ikke i sig selv en hændelse, som affødte eller ville have affødt psykiske gener for klager, idet der var tale om en ældre kvinde og en forholdsvis udramatisk om end ubehagelig oplevelse. Alka bekræfter afslutningsvist i sin skrivelse af 23. juni 2017, at hændelsen i 2012 ikke var af en sådan usædvanlig karakter eller med et

tilstrækkeligt traumatisk indhold, at det i sig selv skulle kunne medføre den voldsomt forværrede helbredssituation klager befinder sig, idet hændelsen ifølge Alka ikke vil kunne betragtes som et ulykkestilfælde

Indtrykkene under genoplivningsforsøget, herunder særligt de rallende lyde, medførte imidlertid så stærke associationer til de indtryk klager blev udsat for under ulykken i 2004, at de psykiske gener – som indtil da havde været i bedring, men ikke var forsvundet – straks blev reaktiveret.

Der er således ikke tale om et nyt ulykkestilfælde i 2012, men en reaktivering af PTSD-symptomerne som klager pådrog sig ved ulykken i 2004.

Der henvises i den forbindelse særligt til Højesterets afgørelse refereret i U.2010.1609H. I sagen blev en person udsat for et overfald i november 1999 og vendte herefter tilbage til sit arbejde. I september 2000 blev han igen udsat for en traumatisk oplevelse i form af trusler om vold som i 1999. I 2002 blev personen diagnosticeret med PTSD og erhvervsevnetabet blev efterfølgende fastsat til 65 %.

Trods den tidsmæssige forskydning mellem hændelsen i 1999 og konstatering af PTSD samt det faktum, at personen i mellemtiden havde været udsat for en ligeledes traumatisk oplevelse, ansås skaden som værende en følge af den første traumatiske oplevelse. Som begrundelse herfor henviste Højesteret til, at den mellemkommende traumatiske oplevelse var af en karakter, som personen tidligere havde kunnet klare.

I forhold til nærværende sag bekræftes det således, at hændelsen i 2012, som var ubehagelig, men ikke lå ud over hvad klager tidligere havde kunnet kapere, ikke i sig selv afskærer fra årsagssammenhæng mellem ulykken i 2004 og den aktuelle PTSD.

Det forhold, at der er en tidsmæssige forskydning (latenstid) mellem på den ene side den initiale traumatiske hændelse og de umiddelbart herefter følgende PTSD-symptomer og på den anden side de efterfølgende fulde PTSD-symptomer, genfindes og anerkendes således såvel i dansk retspraksis som i nyere undersøgelser vedrørende PTSD. Den tidsmæssige forskydning genfindes især hos krigsveteraner (40 %) men tillige hos civilbefolkningen (15 %).

PTSD-symptomerne hos førstnævnte gruppe reaktiveres hos en i forhold til normalbefolkningen væsentligt højere procentdel, og det beskrives, at reaktiveringen finder sted selv efter flere år uden symptomer. Der kan i den forbindelse henvises til såvel Retslægerådets årsberetning for 2013 som professor Jens Peter Bonde m.fl. i 'A scientific review addressing delayde onset posttraumatic stress disorder and posttraumatic depression'.

Det skal anføres, at [speciallæge] i sin erklæring af 27. februar 2006 alene på baggrund af den positive udvikling klager tilkendegiver at have været inde i, formoder at symptomerne vil forsvinde i løbet af de følgende 6-12 måneder. Faktuelt forsvandt symptomerne ikke, ligesom klager, formentlig grundet den beskrevne vilje til at komme tilbage til normalen, har idylliseret sin helbredsmæssige tilstand.

Der findes på denne baggrund at være den for genoptagelse nødvendige og tilstrækkelige bevise for årsagssammenhæng mellem ulykken i 2004 og den forværrede helbredstilstand klager befinder sig i.

For så vidt angår den af Alka rejste forældelsesproblematik skal det fastholdes, at genoptagelsesanmodningen er indgivet inden udløbet af forældelsesfristen.

Forældelsesfristen skal, som anført i klagen, i henhold til gældende praksis regnes fra det tidspunkt, hvor skadelidte har rimelig grund til at formode at der er eller vil indtræde erstatningsberettigede skader. For klagers vedkommende indtrådte denne erkendelse først endeligt da hun blev tilkendt førtidspension i september 2016.

Frem til marts 2016 var klager, trods reaktiveringen af PTSD'en i 2012, i et nyt forløb mod tilbagevenden til arbejdsmarkedet. I marts 2016 blev klagers psykiske situation imidlertid så voldsomt forværret, at det senere endte med førtidspension. Marts 2016 anses således som det absolut tidligste tidspunkt klager kunne have anset sin psykiske situation for berettigende til erstatning – om end det psykiske overskud og beredskab netop på dette tidspunkt ikke fordrede at klager tænkte på hjemsøgning af erstatning.

Der skal endvidere henvises til, at begyndelsestidspunktet for forældelsesfristen jf. Vestre Landsrets afgørelse refereret i U.2003.2185 ikke begynder at løbe før en skade anses for stationær samt at begyndelsestidspunktet udskydes, såfremt skadelidte undergår (relevant) lægebehandling. Rationalet bag afgørelsen er vel det oplagte, at såfremt der er udsigt til en bedring som vil kunne medføre at der ikke er krav på erstatning, skal skaden ikke anmeldes. Modsat må det dog kunne udledes, at såfremt der under alle omstændigheder må anses at være en skade af et omfang som vil kunne berettige til erstatning uanset udfaldet af behandlingen, skal skaden anmeldes."

Selskabet har i brev af 12/9 2017 til nævnet bl.a. anført:

"Klagers advokat anfører selv, at hændelsen i 2012 medførte forværringen, idet den gav associationer til ulykken i 2004. Om man betegner det som forværring eller reaktivering er efter selskabets opfattelse ikke relevant, idet det med al tydelighed var hændelsen i 2012 der var årsagen til fornyede PSTD symptomer.

Advokaten referer til selskabets afsluttende bemærkning om, at hændelsen i 2012 i sig selv formentlig ikke ville kunne betragtes som et ulykkestilfælde.

Vi må i den forbindelse pointere, at klager ikke var omfattet af ulykkesforsikringen i 2012, hvorfor spekulationer i den retning i og for sig ikke er relevante, men skal henvise til Højesterets dom fra 2010 hvor Højesteret fastlagde, at forudsætningen for, at psykiske skader kan omfattes af ulykkesbegrebet er, at skadelidte har været udsat for en hændelse, der kan karakteriseres som et ulykkestilfælde. Samtidig skal skadelidte have været i fare for at komme fysisk til skade i en sådan grad, at en psykisk skade må anses for påregnelig, i forbindelse med hvorvidt psykiske skader er omfattet af ulykkesforsikringen.

Advokatens henvisninger til domme, hvor der var tale om vold og trusler om vold er ikke sammenlignelige med den aktuelles sag, ligesom vi fortsat ikke finder henvisninger til afgørelser i sager om krigsveteraner relevant.

Derudover var tidsforløbet i den nævnte dom fra hændelse til diagnose 2 år, hvorimod der i den aktuelle sag er tale om 8 år.

For så vidt angår advokatens fortolkning af forældelsesreglerne, skal jeg bemærke at advokaten henholder sig til reglerne fra før den nye forældelseslov trådte i kraft 1. januar 2008.

Vi skal henvise til Forsikringsaftalelovens § 29 stk. 3, jfr. forældelseslovens § 3 stk. 1 og fastholde, at det hverken kan lægges til grund, at forældelsesfristen begyndte at løbe ved kommunens tilkendelse af førtidspension eller på et muligt stationærtidspunkt.

Begyndelsestidspunktet for forældelsesfristen tager udgangspunkt i det tidspunkt, hvor forværringen viser sig og ikke det tidspunkt, hvor forværringen er stationær eller udmøntes i en méngrad.

Vi må således i det hele fastholde vore stillingtagen som meddelt i vores brev af 23. juni 2017 til Ankenævnet for Forsikring."

Nævnet har fået forelagt bilag fra sagen, hvoraf nogle gengives nedenfor.

Af psykiatrisk speciallægeerklæring af 27/2 2006 fremgår bl.a.:

"Obj. psykisk
Hun har efter ulykkestilfælde udviklet en posttraumatisk belastningsreaktion med flash backs (genoplevelse af traumet), ubehag ved omstændigheder, der minder om traumet, søvnbesvær og koncentrationsbesvær.
Generne har været mest udtalt i de første måneder efter ulykkestilfældet, men er langsomt blevet bedre i løbet af de sidste 1½ år. Hun har dog stadigvæk natlige mareridt ca. hver anden måned, og ubehagfølelse i form af indre anspændthed og uro, når hun kører bil.

Konklusion
Det drejer sig om en [kvinde i 40'erne], der ikke tidligere har haft væsentlige psykiske problemer. Hun virker som person let sensitiv og perfektionistisk. Efter et ulykkestilfælde har hun udviklet en posttraumatisk belastningsreaktion, der har været mest udtalt de første måneder efter ulykken, og herefter langsomt aftagende. Der er dog fortsat natlige mareridt om ulykken ca. hver anden måned og ubehag med anspændthed og urofølelse i kroppen, når hun kører bil. I betragtning af, at der er sket en væsentlig bedring i tilstanden siden ulykken, må man forvente, at symptomerne vil forsvinde i løbet af det kommende halve til hele år. Psykoterapeutisk behandling og evt. behandling med SSRI præparat (antidepressiv medicin) kunne dog bedre på tilstanden.

Diagnose
Posttraumatisk belastningsreaktion."

Af forsikringsbetingelserne fremgår bl.a.:

"**1. HVAD DÆKKER FORSIKRINGEN?**
1.1 Forsikringen dækker følger af ulykkestilfælde.

Ved ulykkestilfælde forstås en pludselig hændelse, der forårsager personskade.
…
12. ANMELDELSE AF SKADE:
12.1 Ulykkestilfælde skal anmeldes skriftligt og hurtigst muligt til ALKA. Dette gælder også, selv om skaden umiddelbart synes at være af et beskedent omfang.
…

12 GENOPTAGELSE:
13.1 Når en sag er afsluttet kan den senere genoptages på forsikredes anmodning, hvis de helbredsmæssige omstændigheder ændrer sig væsentligt i forhold til dem, er blev lagt til grund ved sagens afslutning.

Genoptagelse kræver lægelig dokumentation for at den helbredsmæssige tilstand er blevet væsentligt forværret som følge af ulykken.

Udgifterne til fremskaffelse af denne lægelige dokumentation betales af forsikrede. Hvis ALKA beslutter at genoptage sagen, betales udgifterne til den lægelige dokumentation af ALKA."

Nævnet udtaler:

Klagerens advokat har den 12/9 2016 anmodet selskabet om at genoptage vurderingen af klagerens varige mén efter et anmeldt ulykkestilfælde i 2004. Klageren var indtil den 1/12 2009 omfattet af en kollektiv heltidsulykkesforsikring i selskabet.

Klageren var den 23/9 2004 involveret i en færdselsulykke, hvor en knallertfører blev dræbt. Klagerens advokat har oplyst, at klageren efter uheldet udviklede posttraumatisk belastningsreaktion med flash backs, ubehag ved omstændigheder, der mindede om traumet, søvnbesvær og koncentrationsbesvær. Hun var sygemeldt en kort periode, hvor hun gik til psykologbehandling.

Klageren anmeldte hændelsen til selskabet, der ved brev af 26/4 2006 afviste dækning med henvisning til, at de varige følger efter ulykken ikke svarede til en méngrad på 5 % eller derover.

I 2012 deltog klageren i et forsøg på at genoplive en nær ven af familien, der var i 80'erne. Klagerens advokat har oplyst, at genoplivningsforsøget medførte så stærke associationer til de indtryk, klageren blev udsat for ved ulykken i 2004, at de psykiske gener, som indtil da havde været i bedring, men ikke var forsvundet, straks blev reaktiveret. Herefter blev klageren sygemeldt den 19/9 2012. Det er advokatens opfattelse, at der ikke var tale om et nyt ulykkestilfælde i 2012, men en reaktivering af PTSD-symptomerne, som klageren pådrog sig ved ulykken i 2004.

Klagerens advokat har oplyst, at klageren gennem kommunen kom i et jobafklaringsforløb med henblik på at komme tilbage på arbejdsmarkedet. Omkring marts 2016 gik klageren igen psykisk ned, hvorefter hun den 1/9 2016 fik tilkendt førtidspension.

Klagerens advokat har anført, at det først var ved kommunens afgørelse af 1/9 2016, at klageren blev bekendt med, at hun havde varige følger fra ulykken i 2004. Klagerens advokat har endvidere anført, at PTSD i mange tilfælde først viser sig flere år efter den traumatiske oplevelse.

Selskabet har afvist at genoptage sagen med henvisning til, at klagerens forværrede helbredstilstand ikke er en direkte følge af trafikulykken for 12 år siden i september 2004.

Selskabets cheflægekonsulent har udtalt, at PTSD normalt ikke forværres over tid. Cheflægekonsulenten har endvidere udtalt, at det ikke er muligt at pege på en bestemt årsag til klagerens psykiske gener. Både trafikuheldet i 2004, genoplivningsforsøget i 2012 samt personlighedsmæssige forhold spiller ind på klagerens nuværende gener.

Selskabet har endvidere afvist med henvisning til, at et muligt krav i forbindelse med forværringen i 2012 vil være forældet ved anmodningen om genoptagelse i september 2016. Selskabet har anført, at begyndelsestidspunktet for forældelsesfristen tager udgangspunkt i det tidspunkt, hvor forværringen viser sig, og ikke det tidspunkt, hvor forværringen er stationær eller udmøntes i en méngrad.

Klagerens advokat har anført, at klageren efter hændelsen i 2012 havde en forventning om, at hun ville vende tilbage til arbejdsmarkedet igen. Det er således først fra den 1/9 2016, at forældelsesfristen kan regnes, eller dog tidligst fra marts 2016, hvor klageren igen gik psykisk ned.

Det er nævnets opfattelse, at i tilfælde, hvor skadelidte oplever senere opståede forværringer af følgerne efter et dækningsberettigende ulykkestilfælde, løber den 3-årige forældelsesfrist for krav på méngradserstatning for forværringerne først fra det tidspunkt,

hvor forværringerne har vist sig på en sådan måde, at skadelidte har rimelig anledning til at rejse et krav om erstatning over for sit forsikringsselskab, jf. herved forældelseslovens § 2 og § 3, og forsikringsaftalelovens § 29, stk. 1. Det er ikke en betingelse, at omfanget af skaden skal være skadelidte bekendt på dette tidspunkt.

Efter en gennemgang af sagen finder nævnet, at det før 2013 burde have stået klageren klart, at hændelsen den 23/9 2004 havde medført sådanne følger, at det kunne danne grundlag for et krav mod selskabet. Nævnet kan på denne baggrund ikke kritisere, at selskabet har afvist at genoptage sagen med henvisning til, at klagerens eventuelle krav mod selskabet var forældet forud for anmeldelsen til selskabet den 12/9 2016.

Nævnet har blandt andet lagt vægt på, at det fremgår af sagen, at klagerens psykiske gener blev forværret i forbindelse med hendes forsøg på genoplivning af en nær ven af familien i 2012, samt at hun herefter blev sygemeldt den 19/9 2012. Nævnet har endvidere lagt vægt på, at det af klagerens advokats egne redegørelser fremgår, at klageren efter uheldet i 2004 vedvarende har haft PTSD-symptomer.

Det, som klageren i øvrigt har anført, kan ikke føre til andet resultat.

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

Klageren får ikke medhold.

Marianne Højgaard Pedersen
formand